

Svenska missionsrådets policy för religiös läskunnighet

Innehåll

1. Bakgrund	1
2. Syfte	1
3. SMR:s syn på religiös läskunnighet	2
3.1 Världen är religiös	2
3.2 Religiös läskunnighet	2
3.3 SMR:s fyra utgångspunkter för religiös läskunnighet	4
4. SMR:s förändringsteori och religiös läskunnighet	6
4.1 Religion, värderingar, kultur och kontext	6
4.2 Stat/samhälle	7
4.3 Individ	8
4.4 Organisation	8
5. Tillämpning och operationalisering	10

1. Bakgrund

Policyn är antagen av Svenska missionsrådets (SMR) styrelse 2019-03-06 och gäller tills vidare. Den har arbetats fram i samarbete mellan SMR:s kansli och representanter från SMR:s medlemsorganisationer. SMR:s ledningsgrupp har ansvar för att följa upp och utvärdera policyn.

2. Syfte

Syftet med denna policy är att beskriva SMR:s syn på religiös läskunnighet och dess betydelse för utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Policyn är vägledande för hanteringen av utvecklingsinsatser, humanitära insatser, informations- och kommunikationsinsatser och praktikantinsatser. Policyn är även styrande för SMR:s operativa arbete.

3. SMR:s syn på religiös läskunnighet

3.1 Världen är religiös

Människors tro och livsåskådning berör alla samhällsnivåer. De inverkar på människors sätt att tänka, handla och förstå tillvaron. Tro och livsåskådning påverkar också mellanmännsliga relationer, normer och genomsyrar värderingar, kulturer och samhällsstrukturer.

En majoritet av världens befolkning definierar sin tro eller livsåskådning som religiös, där religion¹ och religiös tro är en självklar del av det dagliga livet. Statistiska undersökningar visar att över 80 procent av världens befolkning identifierar sig själva med en eller flera religioner. Den demografiska utvecklingen pekar på att det är en siffra som ökar.² Andra statistiska undersökningar visar på att en majoritet av världens befolkning anser att religion spelar en viktig roll i deras liv.³ Religion innebär både teologiska trossatser och sätt att leva. Människors utövande av religion behöver inte alltid vara sammankopplat med ett aktivt ställningstagande till en religions olika trossatser, men kan likväl ses som en form av religiös praxis.

Religion är i stora delar av världen en integrerad del av samhället. Det gör att religion och religiösa idéer påverkar människors vardag även om de inte själva ser sig som religiösa. Statens och samhällets tolkning och förståelse av religion påverkar människor och deras möjlighet att verka och agera. Det gör också staters olika sätt att förhålla sig till alla människors rätt till religions- och övertygelsefrihet.

3.2 Religiös läskunnighet

Generell religiös läskunnighet

*Religiös läskunnighet*⁴ är en grundläggande förmåga att förstå att religion och livsåskådning påverkar ett samhälle och dess utveckling. Det handlar om att bejaka religion och livsåskådning som förklaringsfaktorer, utan att förminska eller förstora deras betydelse, och förstå hur de samverkar med andra faktorer i de kontexter som man verkar i.

---

¹ Inom religionssociologin talar man om så kallade *substantiella* religionsdefinitioner respektive *funktionella* religionsdefinitioner. De första handlar om vad religion eller religiös kultur *är* – det vill säga innehållsaspekter som ofta relaterar till frågor om transcendens. De senare handlar om vad religion *gör*, det vill säga vilka funktioner den fyller för samhälle och eller individ. Man kan även diskutera religion utifrån begrepp som "folkreligion", "privatreligiositet" och "synkretism", och relationen mellan *religion*, *tradition* och *kultur*. SMR har ingen egen definition av religion men ser värdet av en bred syn på religion som inkluderar substantiella och funktionella aspekter och relationen till politik, kultur och tradition.

² Pew Research Centre, *The Changing global religious landscape*, (april 2017)

³ Pew Research Centre, *The Age Gap in Religion Around the World* (juni 2018)

⁴ *Religiös läskunnighet* är en översättning av "religious literacy" som är ett vedertaget begrepp i den akademiska litteraturen. Se bland annat <https://rlp.hds.harvard.edu/our-approach/what-is-religious-literacy> Läskunnigheten innefattar, utöver en direkt kunskap om religionen i sig, även förståelse av hur den samspelar med politiska, sociala och kulturella faktorer, och förmågan att agera utifrån dessa aspekter.

Religion, religiösa idéer och trosbaserade aktörer⁵ har betydelse för människor på både individ-, organisations- och samhällsnivå. Därför har alla som arbetar för samhällsförändring, oavsett om man själv är trosbaserad eller inte, ett behov av religiös läskunnighet för att kunna förstå, navigera och agera på ett relevant sätt i en komplex omvärld.

Med religiös läskunnighet kan man göra medvetna och konfliktkänsliga val. En aktör med religiös läskunnighet reflekterar kring sin egen identitet och de värderingar och trosuppfattningar som man influeras av och hur man uppfattas av andra i den lokala kontexten.

En aktörs *generella religiösa läskunnighet* kan fördjupas och användas på tre mer specifika och överlappande sätt:

Kontextuell religiös läskunnighet

För att vara relevant för enskilda insatser, projekt eller program, måste den generella religiösa läskunnigheten fördjupas och kontextualiseras. En *kontextuell religiös läskunnighet* innebär att ha kunskap om och kunna relatera till de religiösa aktörer och ledare som finns i en specifik kontext. Det handlar också om att ha kunskap om vilka religiösa värderingar och maktstrukturer insatsen behöver förhålla sig till för att uppnå sina mål.

Det är även viktigt att utomstående aktörer skaffar sig kunskap om vilken bild som finns av dem i den aktuella kontexten. Med en sådan självförståelse kan man på ett bättre sätt förstå och utveckla lokala samarbeten, men också lättare relatera till lokala aktörer, religiösa värderingar och maktstrukturer.

Tillämpad/praktisk religiös läskunnighet

För att religiös läskunnighet ska bli användbar i relation till insatser inom utvecklingssamarbete och humanitärt arbete krävs också en *praktisk och tillämpad religiös läskunnighet*. Det innebär att utifrån sin kunskap och förståelse ta fram medvetna strategier för sitt arbete i relation till religiösa och icke-religiösa aktörer samt olika maktstrukturer och religiösa värderingar som insatsen kommer i kontakt med. Det handlar också om kunskap om hur man arbetar med trosbaserade eller icke-religiösa organisationer i praktiska frågor.

Exempel på sådana frågor kan vara hur man arrangerar interreligiösa utbildningar på ett respektfullt sätt i enlighet med religionsfriheten eller hur man bygger upp ett förtroende bland religiösa aktörer som man inte vanligen samarbetar med. Det kan också handla om hur man ser till att både kvinnor och män får höras i religiösa sammanhang eller hur man som organisation hanterar sin egen religions- eller livsåskådningsgrund i kontexter där denna grund inte delas.

---

⁵ SMR väljer att använda begreppet "trosbaserade aktörer" som en översättning av det engelska begreppet "faith-based organisation (FBO)". En FBO definieras som en organisation eller en grupp av människor vars grundläggande principer eller värderingssystem är baserat på religiös tro (eller annan övertygelse). De kan även definieras ytterligare t.ex genom följande uppdelning 1. Faith-permeated organisations 2. Faith-centred organisations 3. Faith-affiliated organisations 4. Faith background organisations 5. Faith-secular partnerships, (Sider and Unruh, 2004)

Religiös läskunnighet i kombination med mänskliga rättigheter

När man arbetar med mänskliga rättigheter kan ett religiöst språk ibland vara nödvändigt för att nå målgruppen. Detta är särskilt viktigt i sammanhang där mänskliga rättigheter ses som ett helt sekulärt eller främmande system. När aktörer *kombinerar* religiös läskunnighet med kunskap om och bejakande av de mänskliga rättigheterna skapas goda förutsättningar för en fördjupad förståelse av de mänskliga rättigheterna hos målgruppen. Att ge tillfälle för teologisk reflektion eller dialogforum om mänskliga rättigheter utifrån olika religiösa tolkningstraditioner kan bidra till denna fördjupning och förankring.

Kompetensen att koppla ihop mänskliga rättigheter med ett religiöst språkbruk kan beskrivas som en sorts *tvåspråkighet*. Aktörer som behärskar både religiöst språk och MR-språk kan fungera som tolkar mellan religion å ena sidan, och folkrätt och bistånd å andra sidan. De har därmed bättre förutsättningar att skärpa, stärka och fördjupa diskussioner om viktiga utvecklingsfrågor.⁶

3.3 SMR:s fyra utgångspunkter för religiös läskunnighet

SMR är en paraplyorganisation för kyrkor och organisationer som på kristen grund arbetar med hållbar utveckling, ökad rättvisa och minskad fattigdom. En av våra främsta styrkor är vår kunskap om, och erfarenhet av, hur religion och trosbaserade aktörer utifrån sina identiteter och tillgångar motiverar, legitimerar och mobiliserar individer, grupper och samhällen.

På SMR hämtar vi vår inspiration och motivation för behovet av religiös läskunnighet i vår tro och identitet; i de mänskliga rättigheterna; i den humanitära rätten, och i vår strävan efter utvecklingseffektivitet.

Utifrån SMR:s tro och identitet

För SMR är den kristna tron en drivkraft för utveckling, där vi som organisation och individer får delta i Guds mission för en rättvis, hållbar och försonad värld.⁷ Eftersom vi har lång erfarenhet av samarbeten med trosbaserade aktörer har vi sett och kan förstå att religiös tro och livsåskådning kan motivera, påverka och leda såväl individer som organisationer.

Vårt arbetes teologiska utgångspunkt är att alla människor är skapade till Guds avbild och därmed har ett lika och okränkbart värde. Vår holistiska missionssyn innebär att i ord och handling dela tro och arbeta för en rättvis, fredlig och hållbar värld där de mänskliga rättigheterna respekteras.⁸ För att detta ska ske på ett respektfullt sätt, krävs en religiös läskunnighet både i relation till dem som har samma tro som oss men också till dem med andra livsåskådningar än vi själva.

Utifrån ett rättighetsperspektiv

Utifrån ett rättighetsperspektiv har alla människor både rätt och förmåga att

---

⁶ Jakobsson "For Better and for Worse", 2019

⁷ "Tillsammans för förändring", Svenska missionsrådets strategiska verksamhetsinriktning 2017 till 2021

⁸ SMR:s värdegrund

delta i och forma sin egen utveckling. Eftersom religion är en integrerad del av livet för en majoritet av världens befolkning, behöver utvecklingsaktörer som vill arbeta rättighetsbaserat förstå och förhålla sig till religiösa institutioner och maktstrukturer, men också till enskilda människors livsåskådningar och rätten till religions- och övertygelsefrihet. Religiös läskunnighet behövs för att arbeta utifrån de rättighetsbaserade principerna: deltagande, icke-diskriminering, ansvarstagande och ansvarsutkrävande samt transparens.⁹

Utifrån humanitär rätt

För att fullt ut kunna respektera och verka utifrån de *humanitära principerna* inom den humanitära rätten - mänsklighet, neutralitet, opartiskhet och oberoende - behöver en humanitär aktör vara väl medveten om vilka livsåskådningar och religiös organisering som finns hos de människor och lokalsamhällen som är drabbade av en katastrof¹⁰. Man behöver också göra väl avvägda val i relation till sin egen religiositet eller livsåskådning för att undvika till exempel otillbörlig religiös påverkan eller diskriminering. Religiös läskunnighet är alltså en central förutsättning för ett effektivt och relevant humanitärt arbete.

Utifrån utvecklingseffektivitet

Strategiska samarbeten med trosbaserade aktörer har stor potential till att bidra till effektivt, hållbart och konfliktkänsligt utvecklingssamarbete och humanitärt arbete. Trosbaserade organisationer har ofta stora internationella och nationella kontaktnät med långsiktiga relationer. De är ofta först på plats i katastrofsituationer och har stort socialt kapital i form av nätverk och legitimitet, vilket bidrar till ett effektivt och relevant arbete och påverkanstyngd. Religion och trosbaserade organisationer har förmågan att mobilisera människor och driva fram förändringar – på gott och ont. Därför kan religiös läskunnighet som förmåga bidra till mervärde för och i utvecklingsprocesser. Inom samma trosbaserade organisation kan det finnas delar som både främjar och hämmar den önskade utvecklingen samtidigt, men inom olika områden eller på olika nivåer. Med religiös läskunnighet kan denna komplexitet bli tydligare och lättare hanteras.¹¹

---

⁹ Svenska missionsrådets policy för rättighetsperspektivet

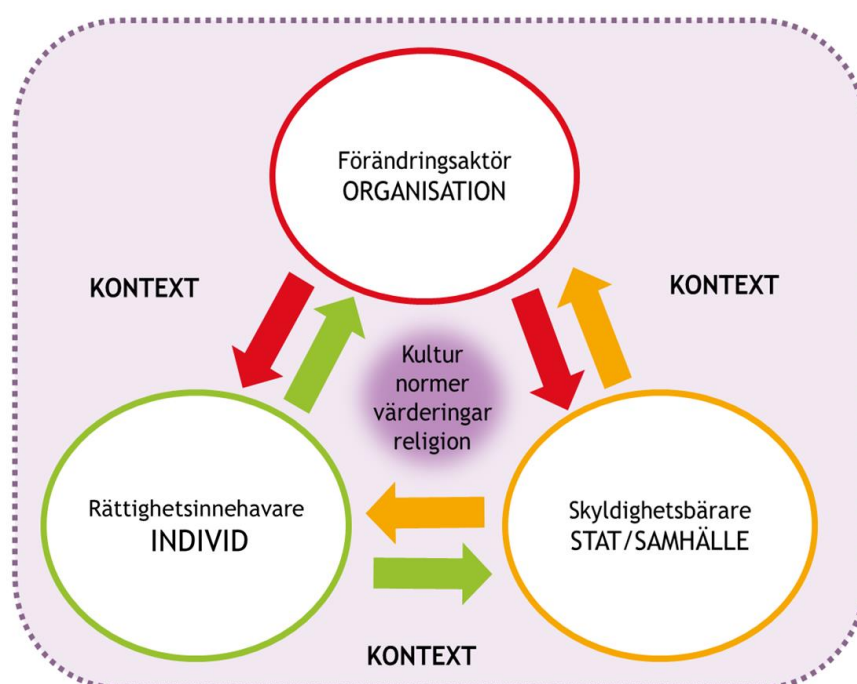
¹⁰ Principerna om "respekt för lokal kultur och sedvänjor" (nr 5) och att "bygga katastrofinsatser på lokala förmågor och resurser" (nr 6) relaterar också tydligt till behovet av religiös läskunnighet i humanitära kriser, *Code of Conduct for the International Red Cross and Red Crescent Movement and NGOs in Disaster Relief Principal Commitments*

¹¹ Se Jakobsson eller Patring, "For Better and for Worse" (reviderad upplaga 2019)

4. SMR:s förändringsteori och religiös läskunnighet

4.1 Religion, värderingar, kultur och kontext

SMR:s förändringsteori utgår från att förändring sker i ett samspel mellan faktorer på *samhälls-*, *organisations-* och *individnivå*. I de rättighetsbaserade insatser och verksamheter som SMR stödjer fokuserar vi på aktörer som finns på dessa tre nivåer. Dessa kan vara trosbaserade eller inte, men alla berörs av och interagerar med den omgivande kontexten där kultur, normer, värderingar och religion är viktiga faktorer. (se bilden nedan).

Religiös läskunnighet hjälper oss att identifiera relevanta aktörer och förstå hur de påverkas av och medskapar de kulturer, normer och värderingar som finns i den aktuella kontexten. Forskning och erfarenhet visar att religiös tro är viktigt i formandet av kultur, normer och värderingar, inte minst för dess förmåga att bidra med existentiella värden som till exempel mening och hopp.¹²

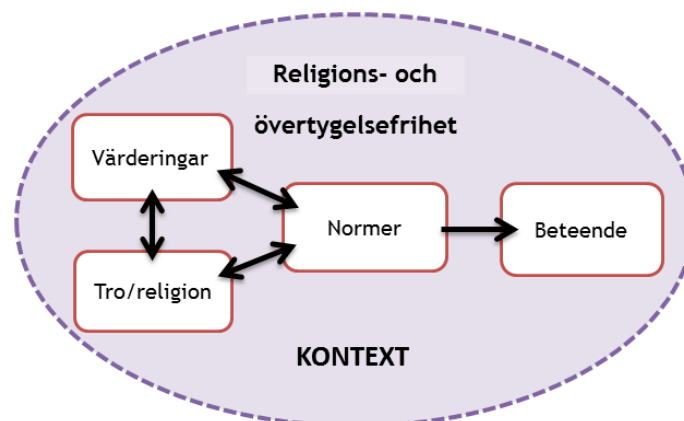
För att visa på detta samband kan vi som exempel ta en utvecklingsinsats som initierats för att skydda barn eller kvinnor från att bli utsatta för *direkt våld*. Våld mot barn och kvinnor möjliggörs ofta av samhällsstrukturer som förhindrar barn och kvinnor att utkräva sina rättigheter och leva i trygghet - *strukturellt våld* - men också av religiösa och kulturella normer och värderingar som rättfärdiggör och motiverar både det strukturella och det direkta våldet - *kulturellt våld*.¹³ För

¹² Nordstokke "For Better and for Worse", 2019

¹³ Galtung, Violence, Peace, and Peace Research, Johan Galtung, *Journal of Peace Research*, Vol. 6, No. 3 (1969), pp. 167-191

att förhindra direkt våld krävs ett förändrat beteende, vilket bland annat kan påverkas genom bättre skyddsåtgärder och lagstiftning. Men minst lika viktigt är bearbetning av de normer och värderingar som rättfärdiggör och normaliserar det strukturella och direkta våldet. Religiös läskunnighet kan vara både en resurs och en nödvändighet för att komma framåt i de samtal och värderingsbearbetningar som behövs på samhälls-, grupp- eller individnivå.

För att värderingar och samhällsnormer ska kunna bearbetas och förändras krävs också en tillgång till religions- och övertygelsefrihet i den aktuella kontexten. Religions- och övertygelsefrihet är en av de centrala åsiktsfriheterna som gör det möjligt att kritisera värderingar och normer hos både moraliska och juridiska skyldighetsbärare¹⁴. Utan rätten att forma sin egen övertygelse och agera i enlighet med den är både grupper och individer bundna att hålla fast vid rådande normer, oavsett om dessa är destruktiva eller konstruktiva. Därför anser SMR att ett aktivt arbete för att stärka religions- och övertygelsefriheten är en viktig beståndsdel för att möjliggöra positiv samhällsförändring.

4.2 Stat/samhälle

Utifrån ett rättighetsperspektiv är stater juridiska skyldighetsbärare. Men det är också vanligt förekommande att stater delegerar ansvaret för vissa juridiska skyldigheter till trosbaserade aktörer, till exempel familjerättslagstiftning, vilket ofta får stor inverkan på kvinnors rättigheter. Statliga aktörers relation till religion kan alltså se ut på flera olika sätt. Om en stat har en definierad statsreligion påverkar det stora delar av samhället genom till exempel religiös familjerätts lagstiftning, hädelslagstiftning, statsbidrag, vilka religiösa/trosbaserade organisationer som är juridiskt godkända, och så vidare. Stater kan formellt behandla alla religioner lika, men i praktiken favorisera en särskild religion, oftast majoritetsreligionen. Stater kan vara helt neutrala till de religioner som finns i samhället. De kan bejaka religiös pluralism i det offentliga

¹⁴ Patring, "For Better for Worse", 2019

livet, men de kan också helt förbjuda alla offentliga religiösa uttryck. Vilken relation statliga skyldighetsbärare har till religion får därmed stora konsekvenser för vilket utrymme religion, trosbaserade organisationer och individer har att verka i.

Med religiös läskunnighet får vi kunskap och medvetenhet om skyldighetsbärarnas förhållande till religion och trosbaserade aktörer. Det hjälper oss som utvecklingsaktörer att förstå vilka förutsättningar som lokala rättighetsinnehavare, våra samarbetsorganisationer och vi själva som externa aktörer har att verka utifrån.

4.3 Individ

Religion och livsåskådning påverkar de mest grundläggande delarna av människors liv varje dag. Det kan påverka vem vi väljer att leva våra liv med och hur vi väljer att göra det. Det kan påverka hur vi uppfostrar våra barn och i vilken mån vi anser oss ha rätten att välja hur många barn vi vill ha. Det kan påverka vilken typ av utbildning vi väljer för våra barn och vem vi går till för att få vägledning i livets svåra frågor. Det kan påverka när vi kan, och vill, arbeta eller vara lediga. Det kan påverka hur vi ser på människans förmåga att resonera förnuftigt och ta till sig ny kunskap men också hur vi ser på vilket ansvar vi har för samhället som helhet och vår planets framtid. Det kan påverka både hur vi ser på livet här och nu; på tillvaron efter döden och på existentiella värden som mening, hopp och kärlek. Det kan påverka hur vi skapar eller löser konflikter; hur vi ser på rikedom och fattigdom, det materiella såväl som det andliga.

Individens religion och livsåskådning kommer därför alltid att vara viktiga faktorer när det gäller olika former av samhällsutveckling. På samma sätt kommer staters och organisationers olika relation till religion alltid att påverka individer. Religiös läskunnighet är en central förmåga för att förstå detta samspel och är en viktig förutsättning för att välja strategier för att stärka enskilda människors rättigheter. I mötet med individer eller grupper med annan livsåskådning än den egna bör man som utvecklingsaktör särskilt tänka på att kombinera läskunnigheten med nyfikenhet, respekt och lyhördhet. Detta innebär att vilja lyssna till de värderingar och religiösa idéer som en individ eller grupp för fram som sin förklaringsmodell för ett visst beteende, samtidigt som man står trygg i sin egen identitet och värdegrund. Genom detta bejakas också varje individs rätt till religions- och övertygelsefrihet.

4.4 Organisation

SMR ser organisationer i civilsamhället som de primära förändringsaktörerna med sin förmåga att mobilisera och stärka rättighetsinnehavare på individnivå med syfte att utkräva rättigheter och ansvar från skyldighetsbärare på stat- och samhällsnivå. I många fall kan trosbaserade organisationer, genom sin religiösa identitet och praktik, ha särskilda ingångar inom utvecklingsarbete och humanitärt bistånd.

Religiösa mötesplatser som kyrkor, moskéer och tempel bidrar till organisering också på platser där andra samhällsinstitutioner saknas. Ibland har trosbaserade aktörer en månghundraårig, till och med flertusenårig, lokal förankring. Få kan mäta sig med deras långsiktighet och uthållighet. Deras närvaro kan bidra till en kontinuitet i utvecklingssamarbetet och i det humanitära arbetet som andra aktörer saknar.

Religion och trosbaserade organisationer bidrar till samhällsutvecklingen med såväl *materiella* som *immateriella* tillgångar. Materiella tillgångar kan till exempel vara byggnader, personal och strukturer för att ordna aktiviteter som traumabearbetning, sjukvård och undervisning. På många ställen står trosbaserade organisationer för väsentliga delar av till exempel sjukvård och utbildning. Exempel på religiösa organisationers immateriella tillgångar är ceremonier och riter som bön och liturgier, eller meningsskapande berättelser, narrativ om människans ursprung, framtid eller det goda samhället. Forskning visar att sådana immateriella tillgångar har betydelse i hälso- och sjukvård, socialt arbete, jämställdhetsarbetet och fredsarbete. De bidrar också till stärkt resiliens för både samhällen och enskilda individer. Det kan handla både om förmågan att stå emot det som är destruktivt och förmågan att återhämta sig, till exempel från en humanitär katastrof.¹⁵ Men det finns också många exempel på när religiösa aktörer, antingen medvetet eller omedvetet, hindrar progressiv samhällsutveckling och på teologisk grund underminerar mänskliga rättigheter.¹⁶

Trosbaserade aktörer är i många sammanhang det man utifrån ett rättighetsperspektiv beskriver som *moraliska* skyldighetsbärare. Till skillnad från *juridiska* skyldighetsbärare har de, rent juridiskt, inte samma skyldighet att skydda, förespråka och infria mänskliga rättigheter som till exempel en rättstat har. Däremot har de alltid skyldighet att respektera de mänskliga rättigheterna inom det demokratiska utrymme som rättstaten definierar. Trosbaserade aktörer bör därför alltid beakta vilket moraliskt ansvar de har för att infria alla människors mänskliga rättigheter. Detta är särskilt viktigt i kontexter som saknar demokratiska system, då utmaningarna skärper de religiösa aktörernas praktiska ansvar som "service providers" och konstruktiva parter i landets utvecklingsprocesser. Med en religiös läskunnighet stärks förmågan att göra bra analyser av de organisationer och civilsamhällsaktörer som finns i den kontext man vill verka i.

---

¹⁵ Se Jakobsson, "For Better for worse" (2019) och referensen till Duncan Greens artikel om lärdomarna från katastrofinsatser på Aceh efter tsunamin 2004. De lokalsamhällen som också fick hjälp med att bygga upp sina moskéer återhämtade sig mycket snabbare än de där det inte skedde.

¹⁶ Azza Karam "For Better and for Worse" (2019)

5. Tillämpning och operationalisering

I tidigare kapitel har vi presenterat hur vi ser att religion och livsåskådning påverkar förutsättningarna för utveckling och förändring på olika nivåer. Vi har förklarat vad SMR menar med religiös läskunnighet och att rätten till religions- och övertygelsefrihet är en viktig förutsättning för att kunna tillämpa religiös läskunnighet i praktiken. Vi har också visat vilka aspekter av denna läskunnighet som är viktiga i arbetet med utvecklings- och humanitära insatser. Genom detta ger policyn vägledningen för alla som vill initiera, planera, genomföra, följa upp eller utvärdera sådana insatser. Det gäller SMR, medlemsorganisationerna och samarbetsorganisationerna, såväl som andra aktörer som arbetar med utvecklings- och rättighetsarbete internationellt.

För SMR:s del sker tillämpning och operationalisering av denna policy till stor del inom uppdraget att vidareförmedla medel till långsiktiga utvecklingsinsatser, humanitära insatser, informations- och kommunikationsinsatser samt praktikantinsatser. I detta ingår att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som finns för respektive anslag.

I ansökningar på organisations-, program- och insatsnivå vill vi att sökande organisationer har gjort väl genomarbetade insatsbeskrivningar innehållande kontext-, aktörs- och maktanalyser, och utifrån dessa valt strategier och samarbetspartner. Eftersom religion och livsåskådning är viktiga faktorer i alla samhällen krävs en generell religiös läskunnighet i alla insatser och vi vill att sökande organisationer visar hur denna kompetens har bidragit till att man gjort de avvägningar som man gjort. Ofta kan kontextuell och/eller praktisk religiös läskunnighet behöva tillämpas för att nå de mål som satts upp för insatsen. Det kan innebära att insatsens aktörsanalys beskriver hur religiös läskunnighet bidragit till urvalet av relevanta aktörer och hur den sökande organisationen reflekterar kring den egna identiteten och dess eventuella påverkan på val av strategier, metoder, och möjlighet att nå sina mål.

I de kontexter där det demokratiska utrymmet för civilsamhället är begränsat är det viktigt att se hur detta påverkar religions- och övertygelsefriheten. I vissa lägen kan trosbaserade aktörer vara mer drabbade än andra delar av civilsamhället och i andra situationer kan just trosbaserade aktörer ha större manöverutrymme eller själva vara förtryckande aktörer. I dessa fall blir den religiösa läskunnigheten och "tvåspråkigheten" i både planering och genomförande av insatsen extra viktig.

För SMR:s kansli och det egna operativa arbetet innebär policyn att religiös läskunnighet är en nyckelkompetens. Det innebär att vi säkerställer att kansliet har kunskap om vad religiös läskunnighet innebär och varför denna förmåga är viktig för att vi ska vara en relevant aktör inom utvecklingssamarbete och humanitärt arbete. Det innebär också att det på kansliet finns tematisk expertis om religion och utveckling; religions- och övertygelsefrihet liksom relevanta metoder och verktyg som kan användas i kvalitetssäkring av insatser och i

kapacitetsutvecklingsarbete med medlems- och samarbetsorganisationer.
Dessutom utgör denna policy grunden för att utarbeta budskap och positioner
som kan användas i extern kommunikation och i påverkansarbete mot
beslutsfattare, tjänstemän och andra biståndsaktörer.